
ФІНАНСИ, ОПОДАТКУВАННЯ, АУДИТ

УДК 336.743

ВОЛОСОВИЧ Світлана,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Розкрито загрози функціонування криптовалют та на основі вимог FATF визначено принципи їх регулювання. Досліджено досвід регулювання криптовалют у зарубіжних країнах. Проаналізовано підходи до оподаткування діяльності з криптовалютами у різних країнах та запропоновано складові системи їх регулювання в Україні.

Ключові слова: криптовалюта, біткоїн, принципи системи регулювання криптовалют, ліцензування діяльності з криптовалютами, оподаткування криптовалют.

Волосович С. Государственное регулирование криптовалют: зарубежный опыт. Раскрыты угрозы функционирования криптовалют и на основе требований FATF определены принципы их регулирования. Исследован опыт регулирования криптовалют в зарубежных странах. Осуществлен анализ подходов к налогообложению деятельности с криптовалютами в разных странах и предложены составляющие системы их регулирования в Украине.

Ключевые слова: криптовалюта, биткоин, принципы системы регулирования криптовалют, лицензирование деятельности с криптовалютами, налогообложение криптовалют.

Постановка проблеми. Посилення ролі криптовалют як засобу нагромадження та засобу платежу впливає на виникнення різноманітних ризиків, пов'язаних із їх майнінгом та операціями з ними.

© Волосович С., 2018

ISSN 1028-7507. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2018. № 1

97

Внаслідок цього протягом останніх років відбувається формування системи регулювання криптовалют для попередження загроз та мінімізації можливих негативних наслідків для приватного та державного секторів. Це обумовлює актуальність вибраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітлення окремих проблем регулювання діяльності з криптовалютами здійснюється у працях зарубіжних та вітчизняних дослідників А. Бергмана, Я. Боерсми, Г. Бургерса, Я. ван Х'юїсті, М. Руда, Н. Омельчук, С. Рибалки, А. Турченко, О. Філатової [1–6] та ін. Праці вітчизняних авторів містять аналіз окремих адміністративних та економічних інструментів регулювання криптовалют, що застосовуються в деяких країнах.

Проте в існуючих розробках можливості використання позитивного зарубіжного досвіду щодо регулювання діяльності з криптовалютами в Україні було враховано не повною мірою.

Метою статті є дослідження зарубіжного досвіду регулювання діяльності з криптовалютами для визначення ціннісних орієнтирів при формуванні відповідної вітчизняної системи регулювання.

Матеріали та методи. Теоретичним та методологічним підґрунтям статті стали праці вітчизняних та зарубіжних науковців. Дослідження проведено із застосуванням методів теоретичного узагальнення, порівняльного аналізу, аналізу та синтезу, що дозволило обґрунтувати напрями формування системи регулювання діяльності у сфері криптовалют в Україні.

Результати дослідження. На тлі посилення заходів боротьби з фінансуванням тероризму, ініційованої *Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF)*, 7–8 червня 2015 р. у Німеччині представники країн G-7 акцентували увагу на активізації зусиль урядів щодо формування системи регулювання віртуальних валют. Боротьба з фінансуванням тероризму є пріоритетом для *FATF* з 2001 р. Проте із зростанням масштабів та трансформацією характеру терористичних загроз у грудні 2015 р. *FATF* погодилася з необхідністю прийняття подальших узгоджених заходів протидії фінансування тероризму з метою зміцнення фінансових та економічних систем і безпеки. Результатом цього було прийняття 19 лютого 2016 р. консолідованої стратегії *FATF* з боротьби фінансування тероризму [7].

Серед головних ризиків операцій з криптовалютами Європейський центральний банк виокремлює ризик контрагента, пов'язаного з анонімністю одержувача; валютний ризик, пов'язаного з високою волатильністю та ризик інвестиційного шахрайства, пов'язаного з відсутністю прозорості [8]. У подальшому ризик контрагента може трансформуватися у кібер-ризик, ризик відмивання грошей та фінансування тероризму, ризик ухилення від сплати податків. Висока волатильність криптовалюти та відсутність прозорості операцій з нею може спричинити суттєві фінансові втрати інвесторів. Якщо на 8 січня 2018 р. обсяг

капіталізації всіх криптовалют оцінювався у 830 млрд дол. США, то вже 18 січня 2018 р. – у 520 млрд дол. США [5]. За оцінкою *Ernst & Young* понад 10 % інвестицій в первинне розміщення токенів (*International Organization for Standardization, ICO*) було вкрадено [6].

Згідно із «Національною оцінкою ризику відмивання грошей та фінансування тероризму», розробленою у Великобританії у 2015 р., ризик відмивання грошей та фінансування тероризму, пов'язаний з цифровими валютами, є низьким, хоча він може зростати у майбутньому [9]. Сучасна кримінальна експлуатація *Bitcoin* може бути поділена на дві групи ризиків: внутрішні ризики, що стосуються шахрайських дій власників криптовалютних платформ, та зовнішні, що стосуються дій користувачів фінансових послуг у криптовалютах. Більше занепокоєння викликають саме зовнішні ризики, пов'язані з анонімністю, швидкістю платежів та здатністю здійснювати транскордонні грошові перекази. Підґрунтям посилення зовнішніх загроз є зв'язок між цифровими валютами та кібер-злочинами. Національна агенція з боротьби зі злочинністю Великобританії визначає три складові ролі криптовалют у забезпеченні кібер-злочинів [10]:

- криптовалюти безпосередньо допомагають кібер-злочинцям отримати платіж від жертви. Це включає атаки зловмисного програмного забезпечення та викрадення людей із вимогою виплати в біткоїнах;

- криптовалюти сприяють зростанню кіберзлочинності як послуги, оскільки вони являють собою основний спосіб оплати за кримінально-злочинні дії та придбання незаконних інструментів або послуг, що продаються в інтернеті на кібер-кримінальному ринку;

- криптовалюти полегшують фінансові потоки у кібер-злочинному світі, сприяючи відмиванню доходів від кібер-злочинів.

Враховуючи вимоги світової спільноти, функціонування системи регулювання віртуальних валют повинно базуватися на принципах:

- прозорості, що передбачає повноту та доступність інформації для всіх зацікавлених осіб;

- стабільності, що передбачає недопущення кризових ситуацій на ринку;

- захисті прав споживачів;

- компліментарності, що має на меті взаємодоповнюваність інструментів регулювання;

- моніторингу, що передбачає здійснення постійного контролю за операціями з віртуальними валютами.

Це вимагає від національних регуляторів запровадження низки засобів впливу на діяльність учасників схем віртуальної валюти (*virtual currency schemes, VCS*). Цей термін було введено в обіг Європейським центральним банком для характеристики специфічної вартості та механізмів, що забезпечують передачу цієї вартості [8].

На Міжнародному форумі роздрібних платежів, проведеному за ініціативою Світового банку та Комітету з платежів і ринкових інфраструктур Банку міжнародних розрахунків у Стамбулі, було акцентовано увагу на тому, що використання віртуальних валют потребує пильного моніторингу та осмислення з боку державних регуляторів [2, с. 23]. На думку фахівців Світового банку, моніторинг ринку криптовалют повинен здійснюватися підрозділами центрального банку, які здійснюють нагляд за платіжними системами та розрахунками.

Для попередження та подолання ризиків використовують приватні та державні інструменти. Приватні інструменти лише зароджуються на ринку фінансових послуг. До них можна віднести страхування втрат, пов'язаних з невдалими трансакціями з біткоїнами на біржі. Такі страхові продукти вже почали пропонувати японські страхові компанії *Mitsui Suitomo Insurance*, *Tokio Marine* та *Nichido Fire Insurance*, що співпрацюють з біржами *bitFlyer* та *Coincheck*. Щодо ролі держави в регулюванні *VCS*, то нині існують ліберальна, консервативна, репресивна моделі регулювання *VCS* та модель очікування [11, с. 72–73]. У їх межах національні регулятори використовують як адміністративні, так і фінансові методи регулювання *VCS* (табл. 1).

Таблиця 1

Методи державного регулювання *VCS*

Адміністративні	Економічні		
Заборона здійснення майнінгу, <i>ICO</i> , платіжних, інвестиційних послуг в цілому чи окремих складових <i>VCS</i>	Державне інвестування		
Ідентифікація споживачів фінансових послуг у сфері криптовалют	Оподаткування	на загальній основі, включаючи доходи (збитки) від операцій з криптовалютами у загальний результат діяльності	
Ліцензування окремих видів діяльності у межах <i>VCS</i>			
Встановлення критеріїв підозрілих операцій, що стосуються відмивання грошей, фінансування тероризму, кіберзлочинності			на специфічній основі, виділяючи операції з криптовалютами як окремий об'єкт оподаткування.
Надання документів, що підтверджують джерела походження коштів, призначених для операцій з криптовалютами			

Джерело: складено автором.

Заборони на операції у межах *VCS* нині існують у Алжирі, Бангладеш, Болівії, В'єтнамі, Еквадорі, Індонезії, Киргизстані, Марокко, Непалі. Недавно головний муфтії Єгипту шейх Шавкі Аллам наголосив на тому, що торгівля біткоїнами забороняється та існування криптовалюти протирічить ісламу. Водночас деякі країни, в яких діяла заборона *VCS*, скасували її та розпочали розробку законодавства щодо їх регулювання. Це стосується таких країн як Малайзія, Нігерія та Таїланд. Інша

група країн, не маючи офіційної заборони на операції з криптовалютами, втручається у діяльність криптовалютних бірж, встановлюючи жорсткі обмеження щодо їх операцій з національною валютою. Індійська криптовалютна біржа *Koinex* повідомила про вимушені обмеження трансакцій з рупіями банків, в яких відкриті рахунки її клієнтів, внаслідок неофіційного тиску центрального банку [5]. Подібна ситуація виникла і в Китаї, що ще недавно належав до найбільших криптовалютних ринків світу. Китайський суд у січні 2017 р. виніс вирок двом особам за шахрайські дії у межах криптовалютної діяльності загальним обсягом 2,44 млрд дол. США із залученням до онлайн-піраміди понад 200 тис. осіб [12]. У вересні 2017 р. у цій країні офіційно була встановлена заборона на *ICO* і діяльність криптовалютних бірж. Нині також там тривають дискусії щодо заборони майнінгу криптовалюти. Це може спричинити серйозні наслідки для глобального криптовалютного ринку, оскільки у Китаї добувається три четверти обсягу біткоїнів [5] унаслідок невисокої вартості електроенергії.

У США ліцензування було запроваджено у червні 2015 р. нью-йоркським департаментом фінансових послуг шляхом застосування «бітліцензій» (*BitLicense*) до регулювання організацій, які працюють з біткоїнами [13]. Ліцензія надається після перевірки дотримання вимог щодо захисту прав споживачів, запобігання відмиванню грошей і вимог до кібербезпеки при роботі з криптовалютами. Розробникам софта і майнерам немає необхідності отримувати ліцензії, навіть якщо вони працюють над інструментами, які будуть застосовуватися в ліцензованих компаніях. Тобто, стартапи можуть вільно виходити на ринок, не маючи величезного капіталу. Але як тільки такі компанії починають безпосередньо мати справу з грошима користувачів, вимоги до них вже змінюються.

Слід зазначити, що умови надання *BitLicense* подібні до вимог ліцензування традиційних операторів грошових переказів. У 2016 р. правила отримання *BitLicense* стали жорсткішими. Компанії, що надають послуги грошових переказів, повинні придбати облігацію з гарантією на основі доларового обсягу, обробленого в минулому році, обсягом від 10 тис. до 550 тис. дол. США, а біржі – обсягом від 10 тис. до 50 тис. дол. США [13]. Водночас ці компанії повинні надавати можливість третім особам проводити аудит своїх систем та надавати додаткову інформацію своїм користувачам.

Цілком ймовірно, що модель регулювання криптовалютних ринків, запропонована у Нью-Йорку, незважаючи на досить жорстке регулювання, з часом буде застосовуватися не тільки в інших штатах, а й в інших державах. Причинами цього є висока концентрація криптовалютних компаній у США, а штат Нью-Йорк є одним із фінансових центрів світу. Аналогічні вимоги існують також у Каліфорнії, де наприкінці 2014 р. департамент з нагляду у сфері бізнесу підтвердив застосування норм закону, що регламентує порядок проведення грошо-

.....

вих переказів до і для цифрових валют. При цьому у вересні 2015 р. Комісією з торгівлі товарними ф'ючерсами США було визнано товаром біткоїн та інші цифрові валюти [14].

Нині у межах Управління контролера грошового обігу США формується відділ, який буде здійснювати регулювання фінансових технологій та реалізацію «розумних інновацій». Філії нового офісу розташовуватимуться у Вашингтоні, Сан-Франциско і Нью-Йорку [14].

В Канаді ще у 2014 р. було встановлено вимоги щодо верифікації учасників операцій з криптовалютою. Органом, що реєструє компанії, які здійснюють діяльність з криптовалютами, є Аналітичний центр фінансових операцій та звітів Канади.

У країнах Європи також піднімають питання щодо регулювання криптовалют. У березні 2017 р. члени Європейського парламенту опублікували новий законопроект, що відображає їх плани з регулювання цифрових валют. У законопроекті йдеться про те, що з точки зору Європарламенту віртуальні валюти не повинні бути анонімними. Відповідно до законопроекту, розробленого Комітетом Європейського парламенту з цивільних свобод та внутрішніх справ, національні групи фінансової розвідки повинні мати можливість пов'язувати криптовалютні адреси з особою власника віртуальної валюти. Водночас споживачі фінансових послуг з віртуальною валютою матимуть можливість повідомляти про свої операції уповноважені органи самостійно [15]. Таким чином, готується підґрунтя для створення баз даних, в яких адреси криптовалютних гаманців будуть прив'язані до конкретних осіб. У разі схвалення закон також дозволить обробникам фінансової інформації ділитися нею з іншими органами.

В Європі одну із ключових позицій на криптовалютних ринках займає Великобританія. Тут розмір державних інвестицій у дослідження та розвиток *Fin Tech* у сфері цифрових валют сягає 10 млн фунтів стерлінгів [16]. Державне фінансування стосується таких наукових інститутів як *Digital Catapult*, Інститут Алана Т'юринга та *Research Councils*. Розробка механізму регулювання сфери *FinTech*, зокрема і криптовалют, здійснюється спільно регуляторами ринків фінансових послуг та Казначейством Сполученого Королівства на основі дотримання вимог *FATF* [17].

У Швейцарії після того, як залізничний оператор (*Schweizerische Bundesbahnen, SBB*) вирішив продавати біткоїни через мережу кіосків з продажу залізничних квитків, міністерство фінансів країни представило свої плани щодо регулювання галузі фінансових технологій. Планується створити новий вид ліцензії, який буде розроблений спеціально для фінтех-компаній. Основним регулятором фінтех-компаній на території Швейцарії стане Служба з нагляду за фінансовими ринками. Міністерство фінансів Швейцарії вважає необхідним проведення додаткових досліджень цифрових валют та блокчейн-технологій [18].

Південнокорейська Комісія з добросовісної конкуренції попередила криптовалютні біржі, що їм необхідно отримати ліцензію *Information Security Management System (ISMS)* щодо інформаційної безпеки, що є обов'язковою для компаній з обсягами продажів не менш як 10 млрд вон та/або з кількістю відвідувачів від 1 млн за день. Водночас Комісія з фінансових послуг Південної Кореї з 30 січня 2018 р. встановила вимоги щодо дотримання стандарту «знай свого клієнта» (*know your customer, KYC*), згідно з якими власники банківських рахунків повинні співпадати з іменами інвесторів на біржі. Це було зроблено після перевірки 13 криптовалютних бірж, зокрема, *Bithumb, Coinone* і *Korbit*, проведених при сприянні шести банків та підрозділу фінансової розвідки. Це інспектування було зроблено після того, як криптовалютна біржа *YouBit* оголосила про своє банкрутство після другої у 2017 р. атаки на неї, в результаті чого було вкрадено 17 % її криптовалютних активів, хоча біржа заявила про повне відшкодування збитків своїм клієнтам. Крім цього, у разі перевищення операції з віртуальною валютою 10 млн вон за день або 20 млн вон протягом семи днів *FSC* віднесла їх до підозрілої діяльності [19].

У розвинених країнах набуває популярності оподаткування криптовалютної діяльності. Підґрунтям цього є попереднє визначення правового статусу криптовалюти. З *табл. 2* видно, що вже багато країн визначилися щодо правового статусу криптовалюти та оподаткування операцій з ними.

З метою оподаткування законодавство більшості країн розглядає віртуальні валюти як власність або активи. До основних податків, що застосовуються до операцій з криптовалютами, належать податки: на прибуток підприємств, на доходи фізичних осіб, на приріст капіталу. Водночас у більшості представлених у *табл. 2* країн операції з криптовалютою підлягають оподаткуванню залежно від правового статусу цієї валюти. Для країн ЄС у 2015 р. згідно з рішенням Європейського суду, було звільнено операції з біткоїнами від сплати податку на додану вартість [21]. Після цього країни ЄС, де вже існувало оподаткування ПДВ зазначених операцій, були змушені його скасувати. При цьому фіскальний режим у країнах ЄС визначається національними законодавствами.

У Німеччині з операцій з криптовалютами стягується податок на приріст капіталу, якщо обсяг операцій перевищує 600 євро та якщо прибуток був отриманий протягом одного року після отримання біткоїнів [22]. Якщо віртуальна валюта знаходиться у держателя понад один рік, ця угода розглядається як приватний продаж.

Особливістю оподаткування криптовалют у Великобританії є те, що спекулятивні трансакції звільняються від сплати податку на прибуток. Податковий орган розглядає кожну операцію з біткоїнами на основі його власних індивідуальних фактів та обставин [23].

В Австралії операції з віртуальними валютами підпадають під дію бартерних угод. Водночас трансакції біткоїна для особистих цілей

звільняються від оподаткування за умов, що біткоїни використовувалися для оплати товарів та послуг з метою особистого користування та вартість угоди є меншою, ніж AUD 10 тис. Майнінг та комерційний обмін вважаються біржовою торгівлею та оподатковуються. Біржі криптовалют мають виплачувати 10 % в якості податку з продажу за кожну транзакцію, як і будь-яка юридична особа, яка пропонує товари і послуги [24].

Таблиця 2

Підходи різних країн щодо статусу та оподаткування криптовалют

Країна	Статус	Податок
Австралія	Актив для цілей приросту капіталу	Податок з продажу
Білорусь	Діяльність у сфері високих технологій	Майнінг, купівля та продаж токенів або криптовалют фізичними особами не вважається підприємницькою діяльністю і не оподатковуватиметься до 1 січня 2023 р.
Бразилія	Актив	Податок на приріст капіталу
Великобританія	Актив	Податок на прибуток
Данія	Не вважається валютою	Звільнення від оподаткування
Ізраїль	Актив	Податок на прибуток (приріст капіталу), податок на додану вартість
Канада	Товар	Податок на дохід, податок на приріст капіталу
Нідерланди	Бартерна операція	Податок на доходи фізичних осіб
Німеччина	Приватні гроші. Розрахункова грошова одиниця	Податок на приріст капіталу
Норвегія	Актив	Податок на майно, податок з продажу
Сінгапур	Не вважається валютою чи товаром	Податок на прибуток, якщо операція підпадає під фактори, які визначають торгівлю. Фактично не оподатковуються
США	Криптовалюта – товар. Токени ICO – цінні папери	Податок на приріст капіталу, податок на доходи фізичних осіб, внески на соціальне страхування
Фінляндія	Фінансова послуга	Податок на збільшення ринкової вартості капіталу, прибутковий податок
Швейцарія	Іноземна валюта	Операції не оподатковуються
Японія	Активоподібні цінності, що використовуються при платежах	Податок на доходи, податок на капітал. З 1 липня 2017 р. було звільнено від податку на споживання

Джерело: складено автором за [1–3, 5–6, 14–17, 20].

В Ізраїлі встановлено податок на прибуток при продажу криптовалюти, ставки якого є диференційованими до 25 % від загальної вартості продажу. Крім того, всі операції, пов'язані з криптовалютою

і з отриманням прибутку, включаючи майнінг, увійдуть в «бізнес-категорію», і споживачі повинні будуть стягувати з своїх клієнтів податок на прибуток у розмірі 17 % [25]. Враховуючи складність документального підтвердження операцій з криптовалютою, податкові органи дозволяють здійснювати це через відповідні паперові записи, банківські звіти, скріншоти.

У Південній Кореї планують впровадження податку на додану вартість, податку на подарунки, податку на прибуток та податок на приріст капіталу, на діяльність з криптовалютою [19].

У США в 2014 р. Служба внутрішніх доходів оголосила, що для цілей федерального оподаткування розглядатиме цифрову валюту як вид майна. Прибуток, отриманий при продажу або обміні криптовалюти, спричинятиме вимоги по відношенню до збільшення капіталу. У США ставки податку на приріст капіталу диференційовані залежно від терміну операцій. Якщо термін операцій становить до 1 року, то ставка складає 25 %, понад 1 рік – ставки коливаються від 0 до 20 %. Водночас криптовалютний прибуток розглядається як незароблений дохід для цілей оподаткування на незаплановані надходження по програмі *Medicare*, внесеного у рамках Закону про доступну медичну допомогу. Як наслідок, платники податків зі зміненими скоригованими валовими доходами понад 200 тис. дол. США додатково сплачують 3,8 % податку на прибуток [1].

Платники податків, які продають товари чи послуги за біткоїни, зобов'язані включати вартість отриманих біткоїнів на основі справедливої ринкової ціни на момент їх отримання у свої річні податкові декларації. Такі ж вимоги існують і щодо майнерів. Згідно із податковим законодавством США, якщо майнінг криптовалюти платником податку є угодою або бізнесом, а платник класифікується не як найманий працівник, то чистий дохід від самозайнятості оподатковується податком на самостійну діяльність. Заробітна плата, отримана у віртуальній валюті, є об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб та внесків на соціальне страхування [1]. Отже, підґрунтям для дотримання податкового законодавства США є обов'язкове ведення записів про всі операції з криптовалютами.

Нині у Конгресі США обговорюється Закон про криптовалютну справедливість оподаткування, згідно з яким всі криптовалютні трансакції до 600 дол. США мають бути звільнені від оподаткування [26].

Український біткоїн-ринок оцінюється у розмірі 2,5 млрд дол. США [27]. Водночас Україна належить до чотирнадцяти країн, що є блокчейн-лідерами [28]. За умов відсутності регулювання операцій з криптовалютами посилюються їм притаманні ризики. У 2017 р. із зареєстрованих 507 випадків викрадення людей заради викупу, у чотирьох викрадачі вимагали викуп у криптовалюті [28]. У жовтні 2017 р. Верховною Радою України було розглянуто законопроекти «Про обіг

криптовалют в Україні» та «Про стимулювання ринку криптовалют і їх похідних в Україні». Проте обидва варіанти було відхилено. Однією з причин цього стало недостатнє врахування у них позитивного зарубіжного досвіду та застосування жорстких інструментів регулювання [29]. Секретар Ради національної безпеки і оборони України О. Турчинов наголошує, що подальше зволікання щодо державного регулювання ринку криптовалют створює загрози для економіки та безпеки держави [30]. Голова Комітету Верховної Ради з питань фінансової політики та банківської діяльності С. Рибалка акцентує увагу на тому, що відсутність регулювання підвищує ризики використання криптовалют із шахрайською метою [4]. Бурхливий розвиток криптовалют, посилення глобалізаційних процесів та досвід розвинених країн ставить перед Україною необхідність розробки державного регулювання криптовалют, стратегічними напрямками якого мають стати: визначення правового статусу криптовалют та впровадження комплементарних адміністративних та економічних методів регулювання.

Висновки. Інструменти регулювання криптовалют різняться за регіонами та країнами. Одні країни забороняють обіг криптовалют, інші визначилися з їх правовим статусом. При цьому вони можуть використовувати лише адміністративні методи регулювання діяльності у сфері криптовалют, а можуть їх поєднувати з економічними методами. Серед економічних методів переважає оподаткування криптовалют, яке переважно використовуються у розвинених країнах.

Як засвідчує позитивний зарубіжний досвід, в Україні для підтримки інновацій у фінансовому секторі необхідно розробити засади державного регулювання ринку криптовалют. Підґрунтям цього має стати, з одного боку, дотримання вимог *FATF* щодо боротьби з фінансування тероризму, забезпечення кібербезпеки та податкових надходжень до бюджету, а з іншого – дотримання умов щодо захисту прав споживачів. Для цього необхідно встановити законодавчі вимоги щодо ідентифікації учасників криптовалютних трансакцій та ліцензування діяльності криптовалютних бірж. Водночас було б доцільно застосувати такий фінансовий метод як оподаткування з попереднім встановленням правового статусу криптовалют як фінансового активу. Враховуючи євроінтеграційні наміри України, застосування оподаткування ПДВ не є доцільним, оскільки країни ЄС цей податок до криптовалют не застосовують. Варто було б внести доповнення до Податкового кодексу України щодо оподаткування діяльності з криптовалютами податком на доходи фізичних осіб та податком на прибуток підприємств у поєднанні з єдиним соціальним внеском. Перспективним напрямом подальших наукових досліджень має стати розробка дорожньої карти реалізації зазначених стратегічних векторів державного регулювання криптовалют.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bergman A. What You Should Know About Taxation Of Cryptocurrencies. URL : <https://www.forbes.com/sites/greatspeculations/2018/01/03/what-you-should-know-about-taxation-of-cryptocurrencies/#26b6a83f1346>.
2. Voersma J., Burgers G., Huijstee van J., Rood M. Cryptocurrencies Exploring a revolutionary technology. Innopay. 2014. June. 51 p.
3. Омельчук Н. Регулирование криптовалют: анализ по странам. URL : <https://psm7.com/articles/regulirovanie-kriptoalyut-analiz-po-stranam.html>.
4. Рибалка С. Чому ринок криптовалют потрібно стимулювати. URL : <https://www.obozrevatel.com/finance/business-and-finance/chomu-rinok-kriptoalyut-potribno-stimulyuvati.htm>.
5. Турченко А. Запреты и ограничения: как регулируют биткоин в разных странах мира. 19.01.2018. URL : <https://psm7.com/articles/zaprety-i-ogranicheniya-kak-reguliruyut-bitkoin-v-raznykh-stranax-mira.html>.
6. Филатова Е. Новости криптовалют за неделю: налоги на трейдинг и мошенничество с ICO. 26.01.2018. URL : <https://psm7.com/articles/novosti-kriptoalyut-dajdzhest-glavnyx-sobytij-nedeli.html>.
7. Consolidated FATF strategy on combatting terrorist financing. URL : <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF-Terrorist-Financing-Strategy.pdf>.
8. Virtual currency schemes – a further analysis. URL : <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>.
9. UK national risk assessment of money laundering and terrorist financing. URL : https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/468210/UK_NRA_October_2015_final_web.pdf.
10. UK national risk assessment of money laundering and terrorist financing. URL : https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/655198/National_risk_assessment_of_money_laundering_and_terrorist_financing_2017_pdf_web.pdf.
11. Волосович С. В. Віртуальна валюта: глобалізаційні виклики та перспективи розвитку. Економіка України. 2016. № 4 (653). С. 68–78.
12. China to crack down on crypto and online pyramid schemes. URL : <https://www.thepaypers.com/cryptocurrencies-bitcoin-virtual-currencies/china-to-crack-down-on-crypto-and-online-pyramid-schemes/771605-39>.
13. New York Codes, Rules and Regulation: New York State Department of financial servies. URL : <http://www.dfs.ny.gov/legal/regulations/adoptions/dfsp200t.pdf>.
14. U.S. Commodity futures trading commission. URL : <http://www.cftc.gov/index.htm>.
15. European Parliament. URL : <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>.
16. Лидеры криптовалютных рынков. URL : <http://finansit.ru/info/lidery-kriptoalyutnyh-rynkov>.
17. Как регулировать биткоин? Спросите в Лондоне. URL : <http://coinspot.io/law/europe/kak-regulirovat-bitcoin-sprosite-v-londone>.
18. The Federal Department of Finance. URL : <https://www.admin.ch/gov/en/start/departments/departement-of-finance-fdf.html>.
19. Южная Корея проверяет биржи цифровых валют из-за взлома и банкротства YouBit. URL : <https://coinspot.io/technology/bezopasnost/yuzhnaya-koreya-proveryaet-birzhi-cifrovyyh-valyut-iz-za-vzloma-i-bankrotstva-youbit>.
20. Determining the Existence of a Trade. URL : <https://www.iras.gov.sg/irashome/Businesses/Companies/Working-out-Corporate-Income-Taxes/Taxable-and-Non-Taxable-Income/Determining-the-Existence-of-a-Trade>.

21. European Court of Justice rules that Bitcoin should be treated as a currency for VAT purposes. URL : <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/press-releases/articles/european-court-rules-bitcoin-be-treated-as-currency-for-vat.html>.
22. Bundesministerium der Finanzen. URL : <http://www.bundesfinanzministerium.de/Web/EN/About/Contact/contact.html>.
23. British Ministry of Finance Uk. URL : <https://ru.scribd.com/document/130501289/British-Ministry-of-Finance-Uk>.
24. The Treasury Australian Government. URL : <https://www.treasury.gov.au>.
25. Israeli tax authorities to set regulations for cryptocurrency activities. URL : <http://www.thepayers.com/cryptocurrencies-bitcoin-virtual-currencies/israeli-tax-authorities-to-set-regulations-for-cryptocurrency-activities>.
26. U.S. Congress. URL : <https://www.congress.gov>.
27. Україна среди мирових лідерів блокчейна. URL : <https://economistua.com/ukraina-sredi-mirovyh-liderov-blokchejna>.
28. Криптооптимісти: країни, які вірять в Bitcoin. URL : <https://psm7.com/articles/kakie-gosudarstva-veryat-v-bitcoin-pochemu-i-kak-oni-emu-pomogayut.html>.
29. Фінансовий регулятор України не підтримує поточні законопроекти щодо регулювання криптовалют. URL : <http://coinews.io/ua/category/1-kripto/article/1199-f%D1%96nansovij-regulyator-ukra%D1%97ni-ne-p%D1%96dtrimu%D1%94-potochn%D1%96-zakonoproekti-shhodo-reguljuvannya-kriptovaljut>.
30. Турчинов О. Розвиток ринку криптовалют не може залишатися поза увагою держави. URL : <http://www.rnbo.gov.ua/news/2965.html>.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2018.

Volosovych S. State regulation of cryptocurrency market: foreign experience.

Background. Strengthening the role of cryptocurrencies as a means of accumulation and means of payment affects the emergence of various risks associated with their mining and transactions with them. As a result, during the last years, the formation of a system of cryptocurrency regulation takes place to prevent threats and minimize the possible negative consequences for the private and public sectors. It determines the relevance of the selected topic.

The ***aim*** of the article is to study foreign experience in regulating cryptocurrency operations to determine the system of values in the formation of an appropriate domestic regulatory system.

Materials and methods. The works of domestic and foreign scholars have become the theoretical and methodological basis of the article. The research was conducted using the methods of theoretical generalization, comparative analysis, analysis and synthesis, which allowed to substantiate the directions of the formation of the regulation system activity in the field of cryptocurrencies in Ukraine.

Results. The functioning of the virtual currency regulation system should be based on the principles of transparency, which implies the completeness and accessibility of information for all interested parties; stability, which provides for prevention of crisis situations in the market; consumer rights protection; complementarity, aimed at complementarity of regulatory instruments; monitoring, which provides for the constant control over operations with virtual currencies. At the same time, administrative and economic methods of regulating crypto-currency should be combined.

Conclusion. Cryptocurrency control tools vary by regions and countries. Some countries prohibit the circulation of cryptocurrencies, others determined their legal status. At the same time it can be used as solely administrative methods for regulating activities in the field of cryptocurrencies, and their possible combination with economic methods.

Cryptocurrencies taxation prevails among economic methods, which is predominantly used in developed countries. As the positive foreign experience shows, it is necessary to develop the principles of regulation of the cryptocurrencies market in Ukraine. This should be based, on the one hand, on compliance with the FATF as to the fight against terrorist financing, the provision of cyber security and tax revenues to the budget, and, on the other hand, compliance with the protection of the rights of consumers of financial services. Therefor it is necessary to establish requirements for the identification of participants in crypto-currency transactions and the licensing of activity of cryptocurrency exchanges. At the same time, it would be advisable to tax the activity with cryptocurrency by personal income tax and corporate income tax coupled with a single social contribution.

Keywords: cryptocurrency, bitcoin, principles of the system of cryptocurrencies regulation, licensing of activity with cryptocurrencies, taxation of cryptocurrencies.

REFERENCES

1. Bergman A. What You Should Know About Taxation Of Cryptocurrencies. URL : <https://www.forbes.com/sites/greatspeculations/2018/01/03/what-you-should-know-about-taxation-of-cryptocurrencies/#26b6a83f1346>.
2. Boersma J., Burgers G., Huijstee van J., Rood M. Cryptocurrencies Exploring a revolutionary technology. Innopay. 2014. June. 51 p.
3. Omel'chuk N. Regulirovanie kriptovaljut: analiz po stranam. URL : <https://psm7.com/articles/regulirovanie-kriptoalyut-analiz-po-stranam.html>.
4. Rybalka S. Chomu rynok kriptovaljut potribno stymuljuvaty. URL : <https://www.obozrevatel.com/finance/business-and-finance/chomu-rinok-kriptoalyut-potribno-stimulyuvati.htm>.
5. Turchenko A. Zaprety i ogranichenija: kak regulirujut bitkoin v raznyh stranah mira. 19.01.2018. URL : <https://psm7.com/articles/zaprety-i-ogranicheniya-kak-reguliruyut-bitkoin-v-raznyx-stranax-mira.html>.
6. Filatova E. Novosti kriptovaljut za nedelju: nalogi na trejding i moshennichestvo s ICO. 26.01.2018. URL : <https://psm7.com/articles/novosti-kriptoalyut-dajdzhest-glavnyx-sobytij-nedeli.html>.
7. Consolidated FATF strategy on combatting terrorist financing. URL : <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/FATF-Terrorist-Financing-Strategy.pdf>.
8. Virtual currency schemes – a further analysis. URL : <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>.
9. UK national risk assessment of money laundering and terrorist financing. URL : https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/468210/UK_NRA_October_2015_final_web.pdf.
10. UK national risk assessment of money laundering and terrorist financing. URL : https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/655198/National_risk_assessment_of_money_laundering_and_terrorist_financing_2017_pdf_web.pdf.
11. Volosovych S. V. Virtual'na valjuta: globalizacijni vyklyky ta perspektyvy rozvytku. Ekonomika Ukrainy. 2016. № 4 (653). S. 68–78.
12. China to crack down on crypto and online pyramid schemes. URL : <https://www.thepaypers.com/cryptocurrencies-bitcoin-virtual-currencies/china-to-crack-down-on-crypto-and-online-pyramid-schemes/771605-39>.
13. New York Codes, Rules and Regulation: New York State Department of financial servies. URL : <http://www.dfs.ny.gov/legal/regulations/adoptions/dfsp200t.pdf>.

14. U.S. Commodity futures trading commission. URL : <http://www.cftc.gov/index.htm>.
15. European Parliament. URL : <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>.
16. Lidery kriptovaljutnyh rynkov. URL : <http://finansit.ru/info/lidery-kriptovalyutnyh-rynkov>.
17. Kak regulirovat' bitkoin? Sprosite v Londone. URL : <http://coinspot.io/law/europe/kak-regulirovat-bitcoin-sprosite-v-londone>.
18. The Federal Department of Finance. URL : <https://www.admin.ch/gov/en/start/departments/departament-of-finance-fdf.html>.
19. Juzhnaja Koreja proverjaet birzhi cifrovih valjut iz-za vzloma i bankrotstva YouBit. URL : <https://coinspot.io/technology/bezopasnost/yuzhnaya-koreya-proveryaet-birzhi-cifrovih-valyut-iz-za-vzloma-i-bankrotstva-youbit>.
20. Determining the Existence of a Trade. URL : <https://www.iras.gov.sg/irashome/Businesses/Companies/Working-out-Corporate-Income-Taxes/Taxable-and-Non-Taxable-Income/Determining-the-Existence-of-a-Trade>.
21. European Court of Justice rules that Bitcoin should be treated as a currency for VAT purposes. URL : <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/press-releases/articles/european-court-rules-bitcoin-be-treated-as-currency-for-vat.html>.
22. Bundesministerium der Finanzen. URL : <http://www.bundesfinanzministerium.de/Web/EN/About/Contact/contact.html>.
23. British Ministry of Finance Uk. URL : <https://ru.scribd.com/document/130501289/British-Ministry-of-Finance-Uk>.
24. The Treasury Australian Government. URL : <https://www.treasury.gov.au>.
25. Israeli tax authorities to set regulations for cryptocurrency activities. URL : <http://www.thepaypers.com/cryptocurrencies-bitcoin-virtual-currencies/israeli-tax-authorities-to-set-regulations-for-cryptocurrency-activities>.
26. U.S. Congress. URL : <https://www.congress.gov>.
27. Ukraina sredi mirovyh liderov blokchejna. URL : <https://economistua.com/ukraina-sredi-mirovyh-liderov-blokchejna>.
28. Kriptooptimisty: strany, kotorye verjat v Bitcoin. URL : <https://psm7.com/articles/kakie-gosudarstva-veryat-v-bitkoin-pochemu-i-kak-oni-emu-pomogayut.html>.
29. Finansovyj reguljator Ukrai'ny ne pidtrymuje potochni zakonoproekty shhodo reguljuvannja kriptovaljut. URL : <http://coinews.io/ua/category/1-kripto/article/1199-f%D1%96nansovij-regulyator-ukra%D1%97ni-ne-p%D1%96dtrimu%D1%94-potochn%D1%96-zakonoproekti-shhodo-reguljuvannja-kriptovaljut>.
30. Turchynov O. Rozvytok rynku kriptovaljut ne mozhe zalyshatsja poza uvagoju derzhavy. URL : <http://www.rnbo.gov.ua/news/2965.html>.